

До разової спеціалізованої вченої ради
Одеського державного університету внутрішніх справ

Вул. Успенська.1, м.Одеса

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Баранова Сергія Олексійовича
на дисертацію Кияна Дмитра Володимировича на тему «Адміністративний механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право»

Однім з елементів функціонування економіки будь-якої держави є закупівля товарів, робіт та послуг для задоволення найважливіших суспільних потреб, яка здійснюється на основі раціонального використання коштів державного і місцевого бюджетів та дотримання вимог фінансової дисципліни.

Публічні закупівлі, що становлять основну частину витрат державного сектору, виступають у якості одного з основних чинників формування сприятливого середовища розвитку конкурентноздатної економіки, її промислового сектору й забезпечують поступальний розвиток всього господарського та оборонного комплексу держави.

В сьогоденнішніх реаліях, важливим завданням держави у сфері публічних закупівель є ефективна реалізація проектів, пов'язаних із закупівлями для відбудови України, зруйнованих внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації об'єктів.

Проведення процедури державних закупівель сприяє ефективному забезпеченню суспільства товарами, роботами і послугами у потрібній кількості та належної якості вчасно і на прийнятних договірних відносинах, а

також дозволяє зменшити кількість проявів корупційних ризиків в економічній сфері.

При цьому, важливу роль у забезпеченні належної роботи механізму публічних закупівель відіграє захист прав учасників під час здійснення процедури закупівлі та вироблення чіткого правового алгоритму дій, якщо виникають суперечності між сторонами в процесі проведення торгів.

Механізм розв'язання спорів під час проведення публічних закупівель містить значну кількість положень, на підставі яких замовники та учасники можуть користуватись своїми правами щодо оскарження порушень основних принципів проведення публічних закупівель, тому вплив норм адміністративного права на спосіб розв'язання спорів став актуальним для українського суспільства на протязі останніх років і потребує свого наукового дослідження та теоретичного обґрунтування.

При цьому, орієнтація економічного розвитку України у європейському напрямі, актуалізує необхідність проведення такого роду досліджень.

Надане на рецензію дисертаційне дослідження виконане відповідно до комплексної теми наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (реєстраційний номер 0116U006773) і наукової теми кафедри адміністративного права та процесу («Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами», реєстраційний номер 0121U109272), що додатково вказує на значимість результатів цього дослідження.

Аналіз змісту дисертації дозволяє зробити висновок про те, що виклад основного матеріалу роботи логічно пов'язаний з метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження.

Дисертантом правильно визначено об'єкт і предмет пізнання, сформульовано мету роботи, що конкретизована у її завданнях. Дисертація

складається з вступу, трьох розділів, що включають в себе вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Достовірність висновків та наукових положень дисертації обумовлюється їх відповідністю тим тенденціям функціонування та розвитку національних систем права як України, так й інших європейських держав. До того ж, обґрунтованість основних наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації, визначається проаналізованою автором доволі значною кількістю джерел (список використаних джерел налічує 172 найменування), а також правильно обраною гносеологічною основою дослідження, що включає низку принципів, підходів та методів наукового пізнання.

Розглядаючи наукову новизну дисертаційного дослідження, слід зосередити увагу на таких важливих, на нашу думку, положеннях.

Автором вперше було виокремлено: 1) надано визначення державного контролю в сфері публічних закупівель – як діяльності уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів в межах повноважень, передбачених законом, щодо законності здійснення, виявлення, запобігання та припинення порушень вимог законодавства суб'єктами публічних закупівель.

2) Сформовано поняття та надано визначення механізму захисту від антиконкурентних узгоджених дій учасників процедури публічних закупівель з боку антимонопольних органів. Під яким автор пропонує розуміти комплекс попереджувальних, процесуальних та організаційних заходів, що здійснюється Антимонопольним комітетом України відносно учасників публічних закупівель, що призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

3) Автором дослідження вперше були визначені та охарактеризовані принципи вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні.

Дисертантом в роботі був удосконалений понятійний апарат окремих категорій адміністративно-правового механізму публічних закупівель, зокрема: сформовано авторське визначення поняття «публічні закупівлі», під якими пропонується розуміти «визначені законодавством процедури, щодо надання послуг чи виконання робіт за кошти державних та місцевих бюджетів на придбання необхідних товарів, робіт і послуг, що пропонуються учасниками процедур, відповідно до потреб замовника, місця знаходження постачальника, строку дії пропозиції конкурсних торгів, а також включає контроль, нагляд, координацію та моніторинг за проведенням процедур уповноваженими органами».

В дисертації запропонована авторська класифікація публічних закупівель: а) за суттю: 1) конкурентні (конкурсні та позаконкурсні) і неконкурентні (закупівля у єдиного джерела) тендерні закупівлі; б) за їх архітектурою моделі: 1) централізована, 2) децентралізована та 3) змішана; в) в залежності від сторони рамкової угоди: 1) замовником; 2) централізованою закупівельною організацією; г) в залежності від процедури закупівель: 1) загальна та 2) спрощена; д) в залежності від способу укладання договору публічних закупівель: 1) без використання електронної системи закупівель; 2) з використанням електронної системи закупівель.

Автором пропонується класифікація нормативно - правових актів, щодо вирішення спорів у сфері публічних закупівель, а саме: 1) міжнародні договори та угоди (Занальна Декларація прав людини; Закон «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і

їхніми державами-членами, з іншої сторони» та ін); 2) національні нормативно-правові акти, які можливо поділити на 2 групи: а) загальні - які мають загальні положення і лише «торкаються» окремих питань публічних закупівель (Конституція України; Кодекс України про адміністративні правопорушення, Цивільний кодекс, Господарський кодекс та ін.); б) спеціальні - регламентують порядок розгляду спорів (Закони України «Про публічні закупівлі», Рішення Антимонопольного комітету України, Постанови Верховного суду України та ін).

Дисертантом був здійснений широкий аналіз досвіду зарубіжних країн з вирішення правових спорів у сфері публічних закупівель.

На основі вищезазначеного, можна зробити висновок, що сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Дисертація Кияна Дмитра Володимировича на тему «Адміністративний механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні» містить результати власних досліджень здобувача. Використання ідей, текстів, висновків, результатів інших авторів оформлені належним чином з посиланням на відповідне джерело, що дозволяє зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони становлять науково-теоретичний та практичний інтерес та можуть бути використані у різних сферах. Зокрема, у науково-дослідній сфері – як основа для подальших наукових досліджень проблемних питань вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні. У правотворчості – для підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства, яким урегульовано питання вирішення правових спорів у сфері публічних закупівель.

У навчальному процесі – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Господарське право», «Публічне адміністрування», у підготовці підрозділів підручників та навчальних

посібників із відповідного навчального курсу, а також статей і наукових повідомлень.

Заслугує на схвальну оцінку і повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні положення роботи знайшли відображення у 3 наукових працях які опубліковані у вітчизняних виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, а також у 3 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Разом із тим, окремі положення дисертації є недостатньо аргументованими, дискусійними або такими, що потребують додаткового обґрунтування, у зв'язку з чим можливо сформулювати наступні зауваження.

1. Дисертантом доволі повно було проаналізовано діюче законодавство України, яке врегульовує суспільні відносини у сфері здійснення публічних закупівель, однак пропозицій щодо удосконалення конкретних положень нормативних актів не було надано. Рекомендації щодо покращення нормативно-правового забезпечення процедури вирішення правових спорів у сфері публічних закупівель носять загальний характер.

2. Цікавою є пропозиція автора про необхідність доповнення норм Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», положенням про визначення конкретного центрального органу державної влади, наприклад Державної аудиторської служби, про наділення її повноваженнями на здійснення заходів державного фінансового контролю за публічними закупівлями. На нашу думку, доречним було б оформлення та деталізація такої пропозиції у формі авторського проєкту законодавчої норми.

3. На сторінці 127-133 дисертаційного роботи автор посилається на результати проведеного аналізу постанов Верховного Суду щодо розгляду адміністративними судами справ про публічні закупівлі, однак в тексті роботи

не завжди наводить посилання на реквізити, досліджених джерел судової практики.

Проте, висловлені зауваження носять, в першу чергу, рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки даного дисертаційного дослідження, яке є завершеною науково-дослідницькою роботою, виконаною на належному науковому рівні. Автор провів плідне дослідження, продемонструвавши своє вміння глибокого аналізу наукових проблем у важливому напрямку науки адміністративного права.

Дисертаційне дослідження Кияна Дмитра Володимировича на тему «Адміністративний механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні» відповідає вимогам Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, а її автор заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Рецензент:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративно-правих дисциплін
Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ

Сергій БАРАНОВ

« ____ » _____ 2025 року